

GŁOSKI „K”, „G”

Wśród przyczyn zaburzeń realizacji głosek „k” i „g”, wymienia się niską sprawność ruchową języka, a w szczególności jego tylnej części. Może to wynikać z ograniczonych możliwości językowych. Zamiast wysklepienia się tylnej części języka i zwarcia z podniebieniem miękkim, miejsce zwarcia przesuwa się do przodu jamy ustnej.

Zamiana zwartych tylnojęzykowych „k, ki”, na zwarte zębowe „t, ti” lub „h” nosi nazwę parakappacyzmu, natomiast zamiana „g”, „gi” ,a „d”, „di” lub „h” – paragammacyzmu. Zjawisko to występuje jako etap przejściowy w procesie kształtowania i rozwoju mowy dziecka, lecz w przypadku przedłużania się uznawane jest za wadę wymowy. Przykład: kura - „tura”, kino - „tino”, tak – „tat”.

Sposób powstawania tych głosek wymaga określonej sprawności wymienionych partii mięśni, czyli doprowadzenia do uchwycenia i zrozumienia przez dziecko różnicy w ich pracy. W związku z tym na etapie wstępnym przeprowadza się ćwiczenia polegające na unoszeniu języka i tworzeniu jego zwarcia z podniebieniem twardym (język dotyka do wałka dziąsłowego, tuż za górnymi, przednimi zębami) oraz na opuszczaniu go na dno jamy ustnej tak, aby doszło do wysklepienia grzbietu języka w tylnej części jamy ustnej i wytworzenia się w tym miejscu zwarcia.

Można przy wymawianiu głosek k, g kłaść dłoń na gardle, aby ukazać dziecku, że głoska ta powstaje nie z przodu jamy ustnej, ale z tyłu.

Pomocne może być też włożenie końców 2 palców między górne i dolne zęby (jedynki) przy wymawianiu głoski „k” i utworzenie tym samym szczeliny, w znacznym stopniu utrudniającej zastąpienie głoski „k” przez „t”.

Oto przykładowe ćwiczenia :

- o płukanie gardła wodą – gulgotanie; dmuchanie przez nos na watkę zawieszoną na nitce;
 - o wymawianie przy dość szeroko otwartych ustach : aka, oko, uku, eke, iki, yky, ak, ok, ik, uk, yk, ka, ko, ki, ke, ku, ky, aga, ogo, ugu, igi, ygy, ege, ag, og, eg, ig, ug, yg, ga, go, gi, ge, gu, gy
 - o razem z dzieckiem rysujemy obrazki zaczynające się na literę k lub g np. kot, koza, kura, kielbasa, kapelusz, król, kwiatek, kolczyki, garnek, góra, geś, gołębie, grabie i wspólnie podpisujemy;
 - o szukamy w otoczeniu np. w pokoju przedmiotów zaczynających się np. na k;
 - o z obrazków wybieramy tylko te, które zaczynają się np. na g;
 - o W sklepie zoologicznym mieszkają różne zwierzęta. Pan Krzysztof, właściciel sklepu, z uśmiechem wita kupujących. Pokazuje im swoje okazy. Pod sufitem wiszą klatki z ptakami. Jest wśród nich: kukułka, czarny kruk, żółty kanarek, kawka, szpak, krogulec a także sikorka bogatka. Kolorowe papugi skaczą po prętach wiklinowej klatki. Na półce stoją akwaria. W jednym mieszka dużo małych rybek, w drugim chomik i świnka morska, w trzecim jaszczurka, żółwiak i żółw z dużą skorupą. Koty wylegują się na parapecie i tylko łypią oczami w stronę ptaków.
1. W każdym akwarium narysuj mieszkające w nim zwierzęta. (należy wcześniej narysować 3 sześciiany)
 2. Wypisz z tekstu nazwy zwierząt, podkreśl literkę "k".
 3. Napisz nazwy trzech innych zwierząt. W każdej nazwie musi wystąpić litera "k".
- o Kukułeczka kuka: ku-ku, ku-ku,
wiatr gałązką stuka: stuku, puku.
Krople deszczu kapią: kap, kap, kap.
Kuna myszkę goni – złap ją, złap.

Kaczka głośno kwacze: kwa, kwa, kwa
i drożyną drepcze nad staw, nad staw.
Kura ziarno dziobie: ko, ko, ko,
szuka małych dżdżownic głęboko.
Kogut głośno zapiał: kukuryku!

- o Pomóż kotkowi odnaleźć drogę do miski z mlekiem.

- o W pewien wtorek czy też piątek układanki był początek. Układały się wyrazy po kolei, bez urazy.

Strażak, mak, lak, rak i ptak,
kawa, kosa, kot i hak.
Lok, rok, sok, tłok, smok i huk
kabel, koza, komin, łuk.

Potem kowal i korale
-pasowały doskonale.
Kajak, kotek, kubek, kruk,
maska, gąbka, balkon, druk.

Sukno, ławka, lalka, król,
chomik, lotnik, klucz i ból.
Kurtka, wianek, lejek, klon,
kostka, kalka, okręt, skłon.

Układankę układały
w sposób prawie doskonały
wszystkie moje koleżanki,
które lubią układanki.

- Tam, gdzie rosną jagódki,
mieszkają trzy krasnoludki.
Domki mają malutkie,
każdy domek z ogródkiem.

A w ogródkach poziomki,
a w ogródkach truskawki.
Tu gdzie grządki malutkie
wiosenne rosną kwiatki.

Błękitne niezabudki,
obok jaskier malutki.
Żonkile jak żółte promyczki
i dwie różyczki-siostrzyczki.

- Pan gajowy idzie w gaj.
Idzie drogą i ścieżyną,
choć jeszcze gęsta mgła
nisko wisi nad doliną.

Minął strugę, minął głębie,
krzaki jagód, leszczyn gąszcz.
Przywitały go gołębie,
głuszec, wilga, mały wąż.

A za górą, tam gdzie głogi,
czeka gacek, w gnieździe ptak.
I gronostaj szybkonogi,
i gżegżółka czeka tam.

Pan gajowy, pan gajowy
to przyjaciel lasu jest.
Tu zwierzęta chylą głowy,
a gałęzie schyla bez.

- Na wakacyjnej wyspie
wysoka rośnie trawa.
Owoce kolorowe
na drzewach "jawa – awa".

I wydmy są piaskowe,
i woda w rzekach płynie.
Konwalie konwaliowe
wyrosły dziś w dolinie.

Kowal głowy podkuwa,
by lepiej szła nauka.
Woźnica wakacyjny
własnego wózka szuka.

Bywają tu dwa węże
i sowa – mądra głowa.
Czerwone rosną krzewy,
piwonie jest różowa.

Wrzosi pachną wrzosowo
na wyspie wakacyjnej.
Wulkan dymi wesoło
- i nie chcę wyspy innej.